

ביטוח נפגעי עבודה

כללי

ביטוח נפגעי עבודה נועד לסייע למבוטחים שנפגעו בעבודה ומפצה אותם על אובדן הכנסתם בתקופה שלאחר הפגיעה או על הנזק הגופני או הנפשי מהפגיעה. השיקום המקצועי במסגרת ביטוח נפגעי עבודה מסייע לאותם נפגעים לחזור לעבודה. פגיעה בעבודה היא תאונה בעבודה (במהלך העבודה ובגללה, לרבות בדרך אליה וממנה, ובנסיבות המפורטות בחוק) או מחלת מקצוע (שהמבוטח חלה בה עקב עבודתו, כמפורט בתקנות).

בביטוח נפגעי עבודה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים, מי שנמצאים בשיקום מקצועי או בהכשרה מקצועית, מי שנבחנים לפי חוק החניכות או חוק שירות התעסוקה (בשעת הבחינה בלבד), אסירים עובדים, תושבי חוץ המועסקים אצל מעסיק ישראלי, תושבים ישראלים בחו"ל בתנאים מסוימים, מי ששכרם נקבע על פי החוק, ועובדים מכוח חוק עבודת שירותי חירום.

גמלאות ותשלומים

דמי פגיעה

דמי פגיעה משולמים למי שנפגעו בעבודה או חלו במחלת מקצוע ולכן אינם יכולים להמשיך בעבודתם או לעבוד בעבודה מתאימה אחרת, ואף לא עבדו בפועל, והם זקוקים לטיפול רפואי. דמי הפגיעה משולמים מהיום הראשון שלמחרת הפגיעה ולכל היותר בעד 91 יום (13 שבועות). שיעור התשלום הוא 75% מהשכר הממוצע של הנפגע בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה, עד לסכום המרבי (בינואר 2023 – 1,201.63 ש"ח ליום).

גמלאות נכות

גמלאות נכות מעבודה משולמות לנפגעי עבודה שנותרו נכים זמנית או לצמיתות בעקבות פגיעה בעבודה.

- **קצבת נכות זמנית:** משולמת לבעלי דרגת נכות זמנית של 9% לפחות ושיעורה 75% מההכנסה בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה כפול דרגת הנכות.
- **קצבת נכות צמיתה:** משולמת לבעלי דרגת נכות צמיתה של 20% לפחות ושיעורה 75% מההכנסה בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה כפול דרגת הנכות (הסכום המרבי בינואר 2023 – 36,049 ש"ח לשכיר ולעצמאי).

- **מענק נכות:** תשלום חד-פעמי לבעלי דרגת נכות של 9%–19% לצמיתות, בסכום הקצבה החודשית כפול 43.
- **קצבה מיוחדת:** משולמת נוסף על הקצבה החודשית לבעלי דרגת נכות צמיתה של 75% לפחות (ולזכאים נוספים על פי החוק) הזקוקים לעזרה בפעולות היום-יום (הסכום המרבי בינואר 2023 – 9,012 ש"ח).
- **מענק מיוחד:** משולם לבעלי דרגת נכות של 75% לפחות למימון הוצאות חד-פעמיות עקב הנכות: התאמת הדיור, רכישת אביזרי עזר ורכישת רכב לסיוע בניידות (למוגבלים בניידות בלבד). גובה המענק – 60% מקצבת נכות מלאה מעבודה.

גמלאות תלויים

גמלאות תלויים משולמות לאלמן/ה, ליתומים ולהורים שהיו תלויים בפרנסתו של מי שמת עקב פגיעה בעבודה (ובנסיבות מיוחדות – גם לבני משפחה אחרים). הגמלאות המשולמות הן קצבת תלויים, מענק תלויים, מענק נישואים, שיקום מקצועי לבן/בת הזוג המקבל קצבת תלויים, דמי מחיה ליתומים, מענק בר מצווה ומענק פטירה. הזכאות לקצבה ולתוספת בעבור ילד/ים מתקיימת כל זמן שהילדים נמצאים בהשגחתם של הזכאים.

- **אלמן או אלמנה עם ילדים:** זכאים לקצבת תלויים חודשית בשיעור 40%–100% (לפי מספר הילדים) מהקצבה המלאה שהיתה משולמת למבוטח (שנפטרו) אילו היה בעל דרגת נכות של 100% (הקצבה המרבית – 75% משכרו בשלושת החודשים שקדמו ליום שבו הפסיק לעבוד או לעסוק במשלח ידו בשל הפגיעה). הקצבה למי שיש עמו ילד אחד – 80% מקצבת נכות מלאה מעבודה (20% מתוכם תוספת בעבור הילד); עם שני ילדים – 90% (30% מהם תוספת בעבור הילדים); עם שלושה ילדים או יותר – 100% (40% מהם תוספת בעבור הילדים).
- **אלמן או אלמנה שאין עמם ילדים:** בני פחות מ-40 – מענק חד-פעמי בשיעור 60% מקצבת נכות מלאה מעבודה כפול 36; בני 40–50 – קצבה חודשית בשיעור 40% מקצבת נכות מלאה מעבודה; בני 50 או יותר – קצבה חודשית בשיעור 60% מקצבת נכות מלאה מעבודה. במקרים האלה, גם מי שלא מלאו להם 50 יהיו זכאים לקצבה בשיעור הגבוה (60% מקצבת נכות מלאה):
  - בעת הפטירה היה עמם ילד שהיה זכאי לקצבה, והוא אינו זכאי עוד.
  - בעת הפטירה האלמנה היתה בהיריון (עד הלידה היא תקבל קצבה בשיעור של 60% ולאחר הלידה בשיעור של 80%, 20% מהם בעבור הילד).
  - לא יכלו לכלכל את עצמם מעבודה סמוך לפטירה או בתוך שנה מיום הפטירה (אם שולם להם מענק חד-פעמי, הוא ינוכה מהקצבה).
- **ילדים:** הקצבה לילדים משולמת בדרך כלל כתוספת לקצבת ההורה, אך אם הילד התייתם משני הוריו או שההורה הנוטר אינו זכאי לקצבה (גרושה או אלמן/ה שנישאו שנית), תשולם הקצבה בנפרד: לילד אחד – 60% מהקצבה להורה; לשני ילדים – 80%; לשלושה ילדים – 90%; לארבעה ילדים או יותר – 100%.

בני משפחה אחרים: אם המבוטח לא הניח אחריו בן/בת זוג או ילדים הזכאים לקצבה, אך הניח אחריו הורים, סב/סבתא או אחים שהיו תלויים בו תלות כלכלית מלאה, יהיו הקרובים הללו זכאים לקצבה בשיעורים האלה: תלוי אחד – 50%; שני תלויים – 75%; שלושה תלויים –

ביטוח נפגעי עבודה

90%, ארבעה תלויים – 100%. אם המבוטח הניח אחריו בן/בת זוג או ילדים הזכאים לקצבה, וההורים גם הם הוכרו כתלויים כלכלית (תלות חלקית), תשולם להם קצבה מטעמי צדק.

הוצאות ריפוי

ניתנות במסגרת ביטוח הבריאות הממלכתי וכוללות בין היתר אשפוז ושיקום רפואי. טיפולים שאינם נכללים בביטוח הבריאות או טיפולים במי שאינם מבוטחים בביטוח בריאות מוסיפים להינתן במימון המוסד לביטוח לאומי.

שיקום מקצועי

ניתן לבעלי דרגת נכות צמיתה של 10% לפחות שבגלל הפגיעה אינם יכולים לחזור לעבודתם או לכל עבודה אחרת, ולא למניס/ות של מי שנפטרו בשל פגיעה בעבודה.

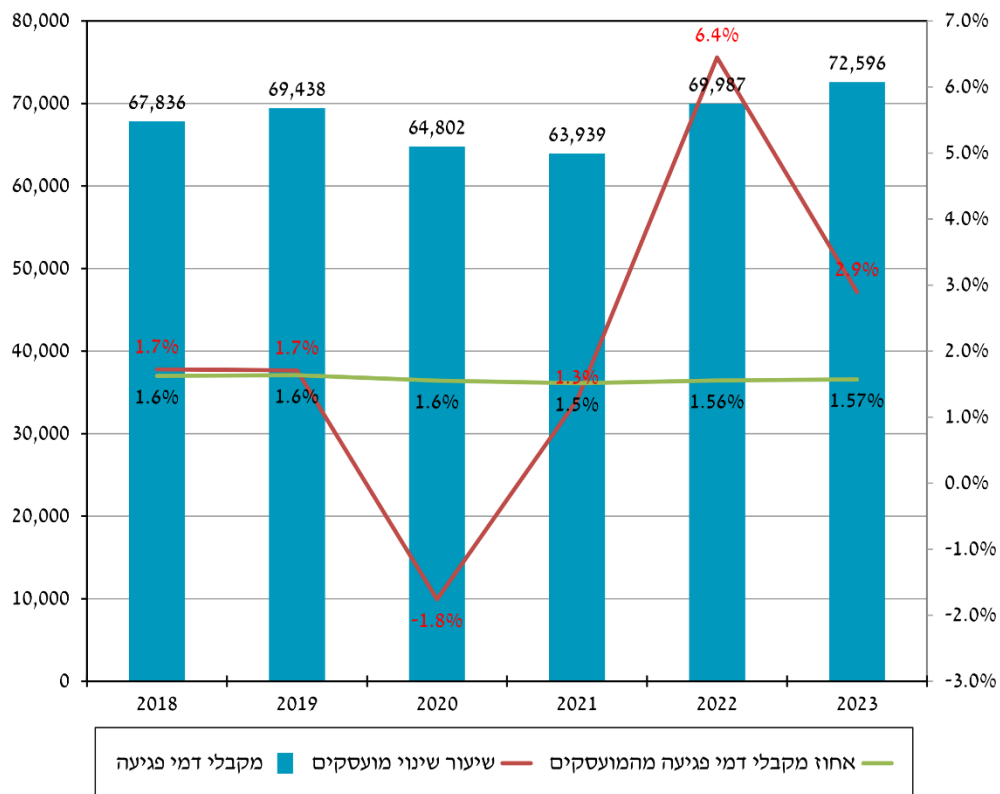
שינויי חקיקה

- **ביטוח נפגעי עבודה גם לכוחות הביטחון:** ב-1 בינואר 2017 הוחל ביטוח נפגעי עבודה גם על כוחות הביטחון (שבי"ס, שבי"כ, המשטרה ומשמר הכנסת) במקרים שהפעילות שקדמה לפגיעה אינה ייחודית למסגרת ולפעילות שבה בוצעה. לפיכך בחלק מהפגיעות (למשל מחלות מסוימות או תאונות דרכים) ישולם הפיצוי כמו לנפגעי עבודה ובאחרות הוא יוסיף להיות משולם במסגרת חוקי השיקום של משרד הביטחון (התיקון הוכנס בעקבות המלצות ועדת גורן). התשלום נעשה בידי הביטוח הלאומי וממומן בידי משרד האוצר על חשבון הגוף שהנפגע שייך אליו. השיפוי יהיה גם בגין החלק של ההוצאות המנהליות שיוציא המוסד לביטוח לאומי על ביצוע הוראות אלה.
- **הארכת הזכאות לדמי פגיעה על חשבון המעסיקים:** ב-2005 הורחבה תקופת הזכאות לדמי פגיעה על חשבון המעסיקים מ-9 ל-12 ימים, לרבות לעובדים במשק בית (מי שאין להם מעסיק – למשל עובדים עצמאיים – אינם זכאים לדמי פגיעה בעבור ימים אלה). דמי הפגיעה בעד היומיים הראשונים שלאחר הפגיעה משולמים רק למי שאינו יכול לעבוד 12 יום או יותר.

לשינויי חקיקה קודמים ראו דוחות שנתיים קודמים.

מקבלי דמי פגיעה

תרשים 1: מקבלי דמי פגיעה, 2018-2023

לוח 1: מועסקים, מקבלי דמי פגיעה וימי אי-כושר לעבודה, 2018-2023

שנה	המועסקים* (אלפים)	המקבלים דמי פגיעה	ימי האי-כושר לעבודה	
			הממוצע לנפגע	סך הכל
2018	4,174.6	67,836	41.4	2,809,379
2019	4,246.0	69,438	42.4	2,944,713
2020	4,171.3	64,802	45.1	2,919,704
2021	4,223.9	63,939	44.1	2,820,347
2022	4,496.2	69,987	45.6	3,187,777
2023	4,616.8	72,596	48.1	3,514,094

* לפי נתוני החשבונאות הלאומית, הלמ"ס. עובדים ישראלים, עובדים מחו"ל (מדווחים ובלתי מדווחים) ותושבי השטחים.

ביטוח נפגעי עבודה

ב-2023 עלה מספר מקבלי דמי פגיעה והגיע ל-72,596 – עלייה של 3.7% לעומת 2022 (תרשים 1 ולוח 1) ומספר ימי האי-כושר עלה ב-10.2% והגיע ל-3,514,094 ימים. המספר הממוצע של ימי אי-כושר לנפגע עלה ב-5.6%, ל-48.1 ימים. השינויים במספר מקבלי דמי פגיעה ומספר ימי האי-כושר הממוצע לנפגע מושפעים מההתפתחויות בשוק העבודה. כזכור בשנים 2020 ו-2021 חל משבר הקורונה וניכרה ירידה במספר המועסקים יחסית ל-2019. בשנת 2020 עקב סגרים במשק מספר מקבלי דמי פגיעה ירד אך ממוצע ימי האי-כושר לנפגע בשנה זו עלה, כנראה בעקבות המשך הפעילות בענפים שקיים בהם סיכון גבוה לפגיעות, למשל ענף הבנייה. עם חזרת כלל ענפי המשק לפעילות במהלך 2021 ממוצע ימי האי-כושר לנפגע ירד, אך היה גבוה מב-2019 בהתאם למגמת העלייה לאורך השנים. ב-2022 חלה התאוששות נוספת במשק ועלה מספרם של המועסקים ושל מקבלי דמי פגיעה. ממוצע ימי האי-כושר הוסיף לעלות בהתאם למגמה במהלך השנים (חוץ משנות הקורונה).

הירידה בשיעור המקבלים דמי פגיעה בקרב כלל המועסקים החלה ב-1996 ונמשכה במהלך השנים (חוץ מב-2013 ו-2019). בתקופה זו חלו שני תיקונים בחוק שתרמו לירידה: ב-1997 – חיוב המעסיק בתשלום בגין הימים הראשונים, ב-2005 – ביטול הזכאות לתשלום זה למי שאין להם מעסיק. ב-2022 הופסקה מגמת הירידה והשיעור עלה קצת יותר מרמתו שלפני מגפת הקורונה. ב-2023 חלה עלייה קלה נוספת ושיעור המקבלים בכלל המועסקים הגיע ל-1.57% (לוח 2).

לוח 2: השינויים במספרם של המועסקים המקבלים דמי פגיעה ובמספר ימי האי-כושר לעבודה (אחוזים), 2018-2023

השנה	המקבלים דמי פגיעה כאחוז מכלל המועסקים	שיעור השינוי בממוצע לשנה (אחוזים)		
		המועסקים	המקבלים דמי פגיעה	סך הכל ימי האי-כושר
2018	1.62	1.7	-0.75	1.8
2019	1.64	1.7	2.3	4.8
2020	1.55	-1.8	-6.7	-0.8
2021	1.51	1.3	-1.3	-3.4
2022	1.56	6.4	9.5	13.0
2023	1.57	2.9	3.7	10.2

מי שקיבלו אישור לתאונת עבודה אך השתתפו בהגשת תביעה יותר משנה מיום הפגיעה או שהשיהוי נגרם מחבלה או ממחלת מקצוע שהתפתחה בהמשך, אינם זכאים לתשלום בגין הפגיעה אך הם זכאים להגיש תביעה לנכות מעבודה. האישורים העקרוניים כוללים גם תביעות שהוכרו כתאונת עבודה אך הטיפול בהן לא הסתיים מסיבות שונות. בשנת 2023 אושרו 10,334 אישורים עקרוניים לדמי פגיעה (לוח 3). תביעות שהטיפול בהן יושלם יופיעו בשנים הבאות ממקבלי דמי פגיעה ולא כאישור עקרוני, ועקב כך מספר האישורים בלוח 3 יעודכן בשנים

הבאות. לוח 4 מציג את התפלגות האישורים העקרוניים שהוכרו בשנת 2023 לפי השנה בה אירעה הפגיעה.

לוח 3: אישורים עקרוניים לתאונות עבודה* לפי שנת ההחלטה

שנת ההחלטה	סוג פגיעה		שיעור השינוי (%)
	חבלה	מחלת מקצוע	
2018	6,280	2,692	8,972
2019	6,525	2,957	9,482
2020	5,173	3,054	8,227
2021	5,526	2,926	8,452
2022	6,032	3,516	9,548
2023	6,435	3,899	10,334

* לרבות מקרים מעטים של זכאות גם בדמי פגיעה וגם באיבה.

לוח 4: אישורים עקרוניים לתאונות עבודה* לפי שנת הפגיעה וסוג הפגיעה

שנת הפגיעה	סוג הפגיעה				סך הכל	
	חבלה		מחלת מקצוע		מספרים מוחלטים	אחוזים
	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים		
עד 2018	44	14	277	86	321	100
2018	22	26	62	74	84	100
2019	58	43	76	57	134	100
2020	80	38	132	62	212	100
2021	2,63	43	3,48	57	611	100
2022	2,016	57	1,545	43	3,561	100
2023	3,952	73	1,459	27	5,411	100

* לרבות מקרים מעטים של זכאות גם בדמי פגיעה וגם באיבה.

מעסיקים המשלמים דמי פגיעה

חוק נפגעי עבודה מאפשר למעסיק לשלם לעובד את דמי הפגיעה בשם המוסד לביטוח לאומי (במועד תשלום השכר), ובתמורה לקבל עמלה או הנחה בדמי הביטוח. מעסיקים שאינם בהסדר זה נדרשים להחזיר למוסד את התשלום בעבור 12 הימים הראשונים.

ההסדר למעסיקים 100-499 עובדים (לפי תקנה 22): המעסיק מקבל מהמוסד החזר בגין היום ה-13 ואילך בתוספת עמלה בשיעור 2.5% מדמי הפגיעה. אם תביעת המבוטח נדחית, המעסיק

ביטוח נפגעי עבודה

אינו מקבל החזר. שיעור הזכאים בהסדר זה היה ב-2022 26.8% מכלל הזכאים לדמי פגיעה (16,685 מ-63,431 שכירים, לעומת 27.8% ב-2021). ההסדר למעסיקים 500 עובדים ויותר (לפי סעיף 343 לחוק): המעסיק סופג את התשלום תמורת הנחה בדמי הביטוח, ששיעורה 15% מהשיעור הרגיל של דמי הביטוח לענף נפגעי עבודה.

שיעור הזכאים בהסדר זה היה 0.96% מכלל הזכאים לדמי פגיעה (607 איש לעומת 668 ב-2021), ומספר המעסיקים היה 16.

חומרת הפגיעות

מספר ימי האי-כושר הוא המדד הקיים להערכה של חומרת הפגיעה. לפי מדד זה מספר הפגיעות החמורות שבגינן הוגשו למוסד תביעות עלה עם השנים (לוח 5): ב-1996, השנה האחרונה לפני העברת התשלום בגין הימים הראשונים לידי המעסיק, כמחצית הזכאים קיבלו דמי פגיעה בגין פחות מ-14 ימי אי-כושר. ב-2023 היה שיעורם 22.8%.

לוח 5: מקבלי דמי פגיעה לפי מספר ימי האי-כושר, 2018-2023

92 ויותר**	מספר ימי האי-כושר								סך הכל מקבלים דמי פגיעה	סך הכל ימי אי-כושר	סך הכל מועסקים*	השנה
	91	90-76	75-61	60-46	45-31	30-15	14-1	0				
מספרים מוחלטים												
4	8,526	8,034	4,217	5,169	7,905	14,720	19,253	8	67,836	2,809,379	4,190,996	2018
2	9,315	8,599	4,321	5,427	7,801	14,532	19,435	6	69,438	2,944,713	4,258,441	2019
1	10,218	8,443	4,118	5,059	7,481	13,433	16,040	9	64,802	2,919,704	4,179,697	2020
0	9,422	8,424	3,885	4,818	7,028	13,894	16,461	7	63,939	2,820,347	4,234,985	2021
0	11,004	9,996	4,492	5,370	7,514	13,236	18,357	9	69,987	3,187,777	4,496,218	2022
0	12,707	11,586	4,745	5,704	7,655	13,661	16,524	14	72,596	3,514,094	4,616,846	2023
אחוזים												
0.0	12.6	11.8	6.2	7.6	11.7	21.7	28.4	0.0	100.0			2018
0.0	13.4	12.4	6.2	7.8	11.2	20.9	28.0	0.0	100.0			2019
0.0	15.8	13.0	6.4	7.8	11.5	20.7	24.8	0.0	100.0			2020
0.0	14.7	13.2	6.1	7.5	11.0	21.7	25.7	0.0	100.0			2021
0.0	15.7	14.3	6.4	7.7	10.7	18.9	26.2	0.0	100.0			2022
0.0	17.5	16.0	6.5	7.9	10.5	18.8	22.8	0.0	100.0			2023

* מתוך החשבונאות הלאומית, הלמ"ס.

** נפגעים עד 31 בינואר 2002 שקיבלו דמי פגיעה לאחר מועד זה.

בד בבד, ועם קיצור התקופה המרבית לתשלום ב-1997, עלה שיעור הנפגעים שלהם 61 ויותר ימי אי-כושר מסך הנפגעים מ-13% ב-1997 ל-40% ב-2023. חלקם של הנפגעים שלהם 15–45 ימי אי-כושר התייצב במהלך השנים ברמה של כשליש, וב-2023 הוא היה 29.3%.

עובדים זרים ותושבי השטחים

הדיווח על פגיעות של עובדים זרים, עובדי חברות כוח אדם או עובדי קבלן לוקה כנראה בחסר בשל תת-דיווח ואי מיצוי זכויות. לכן יש להניח כי רמת הבטיחות במקומות העבודה נמוכה מהדיווחים עליה ומספר הנפגעים בפועל גבוה יותר.

בקרב העובדים הזרים ותושבי השטחים שיעור המקבלים דמי פגיעה נמוך בכל השנים משיעורם בקרב תושבי ישראל (לוח 6), אף שסביר שהוא יהיה גבוה יותר, בגלל הענפים המסוכנים (חקלאות ובנייה) שהם מועסקים בהם. הנפגעים באוכלוסייה זו נמנעים ככל הנראה מלדווח על פגיעה בעבודה, מכמה סיבות: חשש לאבד את עבודתם אם ייעדרו עקב תאונה, מעמד לא-חוקי של חלקם וחשש לגורלם אם הדבר ייוודע, וכנראה גם העדר מידע על זכויותיהם. בפגיעות קשות אין לעובדים אלה ברירה אלא לפנות לטיפול רפואי ולהגיש תביעה לדמי פגיעה ולהכרה בנכות.

המוסד לביטוח לאומי משלם לחדר המיון במישרין את הוצאות הטיפול החד-פעמי בעובדים זרים, ומאפריל 2008 – גם בעבור הטיפול בעובדים מהשטחים שנפגעו בתאונות עבודה ולא הגישו תביעה לדמי פגיעה. עובד זר מבוטח בביטוח נפגעי עבודה אף אם הוא שוהה בארץ שלא כדין, אך הגמלה משולמת לו רק ממועד יציאתו מהארץ. התשלום אינו כולל את התקופה שבה נשללה הקצבה.

ב-2023 עלה שיעור הנפגעים בקרב העובדים הזרים, כפי שקרה בקרב העובדים הישראליים, ובדומה לשנים הקודמות, שיעור הנפגעים והמספר הממוצע של ימי האי-כושר לעובד זר שנפגע היה נמוך מזה של תושב ישראל – 35 ימים לעומת 48.5 ימים בהתאמה – אף שכאמור הוא היה צפוי להיות גבוה יותר בשל אופי העיסוקים (לוח 6). לעומת זאת, בעקבות מלחמת חרבות ברזל ירד מאוד מספרם של תושבי השטחים שהועסקו בישראל (לפי נתוני הלמ"ס), בעוד שמספר מקבלי תאונות עבודה הוסיף לעלות, אם כי בשיעור הנמוך מזה שבשנה הקודמת. כתוצאה מכך שיעור תושבי השטחים שנפגעו בעבודה עלה עלייה ניכרת. ממוצע ימי האי-כושר של העובדים תושבי השטחים, הגבוה יחסית לקבוצות האחרות, הוסיף לעלות והגיע ל-58 ימים בממוצע.

עובדי חברת כוח אדם ועובדי קבלן

קשה לקבל נתונים על שכירים המקבלים שכר מחברות כוח אדם ומקבלני כוח אדם. במערכת נפגעי עבודה של הביטוח הלאומי הם אינם מזוהים באופן ייחודי, ולכן אי אפשר לבדוק באיזו מידה הם חשופים לסכנות בהשוואה לעובדים האחרים והאם המעסיק מפחית מאחריותו לבטיחותם משום שהם מועסקים באמצעות צד שלישי. הבעיה קיימת גם בחברות קבלן שאינן מספקות עובדים אלא שירותים: שלא כמו חברות אחרות, חברות הקבלן הללו אינן נדרשות להוכיח ציות לחוקי העבודה והבטיחות בעבודה כדי לקבל רישיון או לחדשו.

ביטוח נפגעי עבודה

בהגדרת מקבלי שכר מחברת כוח אדם אין נכללים שכירים העובדים באמצעות קבלן משנה, שהוא האחראי לביצוע עבודתם ולבטיחותם. מדובר ככל הנראה בעובדים המועסקים בענפי הכלכלה המשניים, כגון שמירה, אבטחה או ניקיון וטיפול בבית.

לוח 6: מועסקים*, מקבלי דמי פגיעה וימי האי-כושר לפי תושבות.
2023-2021

עובדים זרים	תושבי השטחים	תושבי ישראל	סך הכל	המקבלים דמי פגיעה
2021				
142,827	127,925	3,953,177	4,234,985	המועסקים
1,499	1,628	60,812	63,939	מהם: מקבלי דמי פגיעה – מספרים
1.0	1.3	1.5	1.5	אחוזים
35.7	50.8	44.1	44.1	ממוצע ימי האי-כושר
2022				
144,754	167,025	4,184,440	4,496,218	המועסקים
1,597	1,929	66,452	69,987	מהם: מקבלי דמי פגיעה – מספרים
1.1	1.2	1.6	1.6	אחוזים
35.1	53.5	44.1	45.6	ממוצע ימי האי-כושר
2023				
149,116	119,325	4,348,405	4,616,846	המועסקים
1,845	2,200	68,551	72,596	מהם: מקבלי דמי פגיעה – מספרים
1.2	1.8	1.6	1.6	אחוזים
35.0	58.0	48.5	48.1	ממוצע ימי האי-כושר

* המקור: החשבונאות הלאומית, הלמ"ס.

נצמאים לעומת שכירים

ב-2023 קיבלו דמי פגיעה 7,549 נצמאים (לוח 7) – עלייה של 15.3% לעומת 2022, והם מהווים 10.4% מכלל המקבלים דמי פגיעה, פחות משיעורם בקרב המועסקים (כ-18%). בקרב הנצמאים המספר הממוצע של ימי האי-כושר לעבודה היה גבוה ב-34.4% מאשר בקרב השכירים (62.8 לעומת 46.7 בהתאמה), משום ש-12 הימים הראשונים משולמים על חשבון המעסיק ולכן ייתכן שמדווחים מקרים שבהם מספר ימי האי-כושר גבוה מ-12 ימים.

כ-45% מהפגיעות בקרב השכירים התרחשו בארבעה ענפים כלכליים¹: תעשייה וחרושת; מסחר ותיקון כלי רכב מנועיים; בינוי; מינהל מקומי, ציבורי וביטחון (לוח 8). לפי נתוני הלמ"ס

1 הסיווג האחד של ענפי הכלכלה (מ-2011) מבוסס על המלצת האו"ם לסיווג:

העובדים השכירים בענפים אלה מהווים כ-37% מכלל השכירים במשק. בשנת 2022 הפגיעות בענפים אלו היו כ-46% מכלל הפגיעות בקרב השכירים, ואחוז השכירים בענפים אלה מכלל השכירים במשק היה כ-38%.

אשר לחומרת הפגיעה, הנמדדת כאמור לפי מספר ימי האי-כושר, אלה היו הפגיעות החמורות ביותר בשנת 2023, בסדר יורד: ארגונים וגופים בינלאומיים (60.5 ימים), בינוי (58 ימים), שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות (55.3 ימים), משקי הבית כמקומות תעסוקה (48.9 ימים), אמנות, בידור ופנאי (47.9 ימים), מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים (47.5 ימים), אספקת מים, שירותי ביוב, טיפול בפסולת ושירותי טיהור (47.1 ימים).

לוח 7: מקבלי דמי פגיעה וממוצע ימי האי-כושר – שכירים לעומת עצמאים. 2023

ממוצע ימי האי-כושר	המקבלים דמי פגיעה		
	אחוזים	מספרים מוחלטים	
48.1	100.0	72,596	סך הכל
46.7	89.6	65,047	שכירים
62.8	10.4	7,549	עצמאים

ביטוח נפגעי עבודה

לוח 8: מקבלי דמי פגיעה לפי ענף כלכלי – שכירים ועצמאים, 2023

הממוצע לנפגע	ימי האי-כושר		המקבלים		הענף הכלכלי
	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	
45.0	100.0	3,263,714		72,596	סך הכל שכירים ועצמאים
47.4	86.7	3,082,228	89.6	65,047	סך הכל שכירים
42.9	10.8	332,355	10.7	7,755	תעשייה וחרושת
47.5	14.7	452,498	13.1	9,533	מסחר סיטוני וקמעוני, תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים
58.0	15.4	475,026	11.3	8,188	בינוי
40.5	9.3	287,005	9.8	7,093	מינהל מקומי, מינהל ציבורי וביטחון, שירותי חובה של הביטוח הלאומי
46.6	7.8	240,021	7.1	5,153	שירותי ניהול ותמיכה
55.3	8.8	270,955	6.7	4,897	שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות
42.2	6.1	188,463	6.2	4,468	שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד
44.5	5.5	168,160	5.2	3,783	שירותי אירוח ואוכל
44.7	4.0	121,808	3.8	2,726	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים
44.8	2.6	79,874	2.5	1,784	חינוך
46.3	2.9	89,146	2.7	1,926	שירותים אחרים
40.5	1.8	54,120	1.8	1,337	פעילויות בנדל"ן
38.4	1.6	48,813	1.8	1,271	מידע ותקשורת
46.7	1.8	55,378	1.6	1,185	חקלאות, ייעור ודיג
40.3	1.6	49,335	1.7	1,223	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
47.9	2.0	62,646	1.8	1,309	אמנות, בידור ופנאי
36.8	0.4	13,199	0.5	359	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
47.1	0.5	14,844	0.4	315	אספקת מים, שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור
43.8	0.2	4,691	0.1	107	כרייה וחציבה
48.9	0.1	1,956	0.1	40	משקי בית כמקומות תעסוקה, משקי בית המייצרים טובין ושירותים לשימוש עצמי
60.5	0.0	1,271	0.0	21	ארגונים וגופים בינלאומיים
49.6	0.9	28,444	0.8	574	לא ידוע
62.8	15.6	474,086		7,549	סך הכל עצמאים

נשים וצעירים

שיעור הנשים המקבלות דמי פגיעה עולה בהדרגה בין היתר עקב גידול חלקן בתעסוקה בעשורים האחרונים. שיעור המקבלות דמי פגיעה עלה מ-19.8% ב-1995 ל-30.4% ב-2023 (לוח 9).

בקרב הצעירים (עד גיל 34) המקבלים דמי פגיעה הגברים מהווים 76.3%, לעומת חלקם בקרב המקבלים המבוגרים (45 ויותר) – 62.9% (לוח 10). בגילים המאוחרים יותר (45 ויותר) שיעור הנשים הנפגעות (55.1%) גדול מזה של הגברים הנפגעים (40.9%). המספר הממוצע של ימי האי-כושר של נשים נמוך מזה של גברים – 42.1 לעומת 51.2 בהתאמה – כנראה בשל רמת הסיכון הגבוהה יותר בענפים שגברים צעירים מועסקים בהם.

לוח 9: מקבלי דמי פגיעה לפי מין (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2018-2023

2023	2022	2021	2020	2019	2018	
72,596	69,987	63,939	64,802	69,438	67,836	סך הכל – מספרים מוחלטים
50,512	47,988	43,483	44,841	47,319	46,074	גברים
22,084	21,990	20,456	19,961	22,119	21,762	נשים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל – אחוזים
69.6	68.6	68.0	69.2	68.1	67.9	גברים
30.4	31.4	32.0	30.8	31.8	32.1	נשים

לוח 10: מקבלי דמי פגיעה לפי גיל ומין (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2023

הגיל	סך הכו		גברים		נשים	
	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים
סך הכל	72,596	100	50,512	100	22,084	100
עד 17	144	0.2	110	0.2	34	0.2
18–24	7,541	10.4	5,809	11.5	1,732	7.8
25–34	17,062	23.5	12,967	25.7	4,095	18.5
35–44	15,037	20.7	10,979	21.7	4,058	18.4
45–54	15,030	20.7	9,881	19.6	5,149	23.3
55–64	12,283	16.9	7,222	14.3	5,061	22.9
+65	5,499	7.6	3,544	7.0	1,955	8.9

2 ראו סקירה שנתית 1995:

https://www.btl.gov.il/Publications/Skira_shnatit/%D7%9C%D7%A9%D7%A0%D7%AA%201995%20-%201996/Pages/%D7%94%D7%A4%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9D%20-%20%D7%9B%D7%9C%20%D7%94%D7%97%D7%9C%D7%A7%D7%99%D7%9D.aspx

ביטוח נפגעי עבודה

נסיבות הפגיעה

חלקן של תאונות הדרכים בזמן העבודה ובדרך לעבודה או ממנה נמצא במגמת עלייה מתונה בשנים האחרונות (חוץ מב-2021). כ-70% מתאונות העבודה ב-2023 התרחשו במהלך העבודה עצמה והיתר בדרך לעבודה או ממנה (לוח 11).

לוח 11: מקבלי דמי פגיעה לפי מקום הפגיעה ומספר ימי האי-כושר, 2023-2021

אחר	בדרך לעבודה או ממנה		בעבודה		סך הכל	
	תאונות בלי רכב	תאונות דרכים	תאונות דרכים	במהלך העבודה*		
						2021
451	4,482	10,769	4,408	43,829	63,939	מספרים מוחלטים
0.7	7.0	16.8	6.9	68.5	100.0	אחוזים
41.4	47.5	44.0	49.3	43.3	44.1	ממוצע ימי אי-כושר
						2022
932	5,141	13,545	5,066	45,294	69,987	מספרים מוחלטים
1.3	7.3	19.4	7.2	64.7	100.0	אחוזים
45.1	47.6	44.7	50.3	45.1	45.6	ממוצע ימי אי-כושר
						2023
948	5,710	14,876	6,004	45,058	72,596	מספרים מוחלטים
1.3	7.9	20.5	8.3	62.1	100.0	אחוזים
47.0	48.5	45.5	51.6	48.9	48.1	ממוצע ימי אי-כושר

* חבטות ופציעות בעבודה שלא נגרמו עקב תאונות דרכים.

גמלאות נכות מעבודה

גמלאות נכות משולמות למי שנתרו נכים בעקבות הפגיעה.

קצבת נכות צמיתה

בעלי דרגת נכות צמיתה של 20% ויותר מקבלים קצבת נכות צמיתה. בין 2022 ל-2023 עלה מספרם של המקבלים קצבת נכות צמיתה ב-6.2% (מ-60,242 בדצמבר 2022 ל-63,995 בדצמבר 2023). שיעור השינוי משקף מגמת עלייה (לוח 12, תרשים 2). עם זאת, קצב העלייה הואט עד 2020 אך ב-2022 היה גבוה מהקצב שלפני מגפת הקורונה.

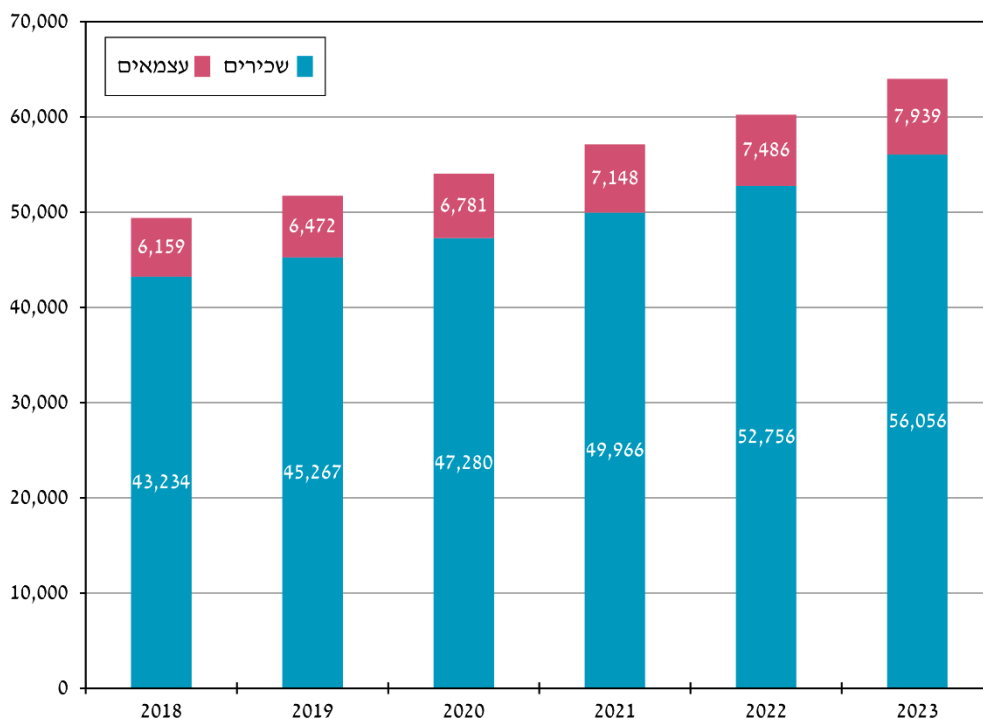
מאפייניהם של המקבלים קצבה זו שונים במקצת מאלה של המקבלים דמי פגיעה (לוח 25 בנספח לוחות ענפי הביטוח). הגיל הקובע הוא הגיל בסוף 2023 ולא בעת הפגיעה, ולכן מרביתם

נמצאים בקבוצות המבוגרות יותר – בני 50 ויותר. הגיל הממוצע של המצטרפים לנכות צמיתה ב-2023 היה 42.2 (גברים – 42, נשים – 43.6), והגיל הממוצע של כלל המקבלים כיום – 56.8 (גברים – 57.0, נשים – 55.5). דרגת הנכות הממוצעת שלהם היתה 40.3% (גברים – 40.6%, נשים – 38.6%).

לוח 12: מקבלי קצבת נכות צמיתה – שכירים לעומת עצמאים, 2019-2023 (דצמבר)

שנה	מספרים מוחלטים	השינוי השנתי (%)	סך הכל	
			שכירים	עצמאים
2019	51,739	4.7	45,267	6,472
2020	54,061	4.5	47,280	6,781
2021	57,114	5.6	49,966	7,148
2022	60,242	5.5	52,756	7,486
2023	63,995	6.2	56,056	7,939

תרשים 2: מקבלי קצבת נכות צמיתה – שכירים לעומת עצמאים, 2018-2023 (דצמבר)

ביטוח נפגעי עבודה

קצבת נכות זמנית

קצבת נכות זמנית משולמת לבעלי דרגת נכות זמנית של 9% לפחות. מקבליה היוו בדצמבר 2023 20.2% מכלל המקבלים קצבת נכות, ומספרם עולה בדומה למקבלי קצבת נכות צמיתה (חוץ מב-2021): עלייה של 26.6% בדצמבר 2023 לעומת 2022 (לוח 13). מרבית המקבלים (כ-90%) היו שכירים והשאר עצמאים. דרגת הנכות הממוצעת שלהם היתה 39.0% (גברים – 40.7%, נשים – 33.5%).

לוח 13: מקבלי קצבת נכות זמנית – שכירים לעומת עצמאים, 2019-2023 (דצמבר)

השנה	סך הכל		עצמאים	שכירים
	מספרים מוחלטים	השנוי השנתי (%)		
2019	6,414	12.2	578	5,836
2020	7,525	17.3	760	6,765
2021	8,342	10.8	841	7,501
2022	10,204	22.3	1,015	9,189
2023	12,923	26.6	1,374	11,549

מענק נכות

מענק נכות משולם לנפגע עבודה שדרגת נכותו יציבה – 9%-19.9%. ב-2023 שולמו 22,160 מענקי נכות לעומת 18,921 ב-2022 – עלייה של 17.1% (לוח 14). ב-2023 היה התשלום הממוצע למענק לשכיר 55.2 אלף ש"ח, ולעצמאים 53.4 אלף ש"ח, לעומת 51.1 אלף ש"ח ו-49.3 אלף ש"ח בהתאמה ב-2022.

לוח 14: מקבלי מענק נכות – שכירים לעומת עצמאים.
(דצמבר) 2023-2019

שנה	סך הכל		עצמאים
	מספרים מוחלטים	השנוי השנתי (%)	
2019	17,283	13.4	2,060
2020	18,080	4.6	2,148
2021	18,747	3.7	2,365
2022	18,921	0.9	2,381
2023	22,160	17.1	2,788

קצבת נכות מיוחדת ומענקים מיוחדים

נכים בדרגת נכות 75% ויותר ונכים בעלי קשיי הליכה בדרגת נכות 65%-75% זכאים, נוסף על קצבת הנכות מעבודה, גם לקצבה מיוחדת או למענק מיוחד. התשלום מיועד למימון עזרה אישית, נסיעות, דיור, הוצאות חד-פעמיות לרכישת רכב או הוצאות לרכישת אביזרים מיוחדים הנובעים מהנכות. הסיוע ניתן באמצעות אגף השיקום.

בדצמבר 2023 שולמה קצבה מיוחדת ל-4,809 אנשים, ובמהלך השנה שולמו 141 מענקים (לעומת 4,605 ו-129 ב-2022, בהתאמה). סכום הקצבה הממוצע היה 4,083 ש"ח (לעומת 3,855 בשנת 2022), וסכום המענק היה 35,879 ש"ח (41,240 ש"ח ב-2022). 56 מן המענקים שולמו כסיוע בדיור (50,571 ש"ח), 23 לרכישת רכב (50,261 ש"ח) ו-62 לסיוע אחר (17,274 ש"ח).

קצבאות תלויים

בדצמבר 2023 קיבלו 4,903 איש קצבת תלויים, לעומת 4,867 בדצמבר 2022 – עלייה של 0.7% (לוח 15). הרכב משפחה של יחיד (ילד אחד או אלמן/ה ללא ילדים) הוא הרוב המכריע בקרב מקבלי הקצבה (כ-82.6%) (לוח 16).

ביטוח נפגעי עבודה

לוח 15: מקבלי קצבת תלויים – שכירים לעומת עצמאים, 2019-2023 (דצמבר)

שנה	סך הכל		עצמאים
	מספרים מוחלטים	השינוי השנתי (%)	
2019	4,827	0.6	4,172
2020	4,849	0.4	4,197
2021	4,858	0.2	4,202
2022	4,867	0.2	4,202
2023	4,903	0.7	4,236

לוח 16: מקבלי קצבת תלויים לפי הרכב המשפחה*, 2019-2023 (דצמבר)

שנה	סך הכל	אלמנה צעירה**	ילד אחד או אלמנה/ ללא ילדים	2 ילדים או אלמנה/ עם ילד אחד	3 ילדים או אלמנה/ עם 2 ילדים	4 ילדים או אלמנה/ עם 3 ילדים	צירופים אחרים
2019	4,827	151	3,951	334	217	152	22
2020	4,849	159	3,960	340	200	166	24
2021	4,858	149	3,994	337	182	171	25
2022	4,867	143	4,023	317	197	166	21
2023	4,903	126	4,048	324	208	175	22

* הרכבי המשפחה נקבעו לפי דרגת הזכאות.
** לפי סעיף 132 (2) בחוק.

רמת הגמלאות והיקף התשלומים

דמי הפגיעה הממוצעים ליום לשכירים עלו ריאלית ב-1.1% לעומת 2022, ואילו לעצמאים הם ירדו ב-2%. בשל עליית השכר הממוצע במשק דמי הפגיעה הממוצעים ליום כאחוז מהשכר הממוצע ירד התשלום ב-0.8% למשרת שכיר וב-3.9% למשרת עצמאי (לוח 17). **קצבת הנכות הצמיחה** הממוצעת עלתה ריאלית והגיעה ל-4,313 ש"ח לחודש לשכירים ול-4,414 ש"ח לעצמאים (עלייה של 3.4% לשכירים ו-2.1% לעצמאים), ועלתה גם כאחוז מהשכר הממוצע - ב-1.4% לשכירים ו-0.2% לעצמאים (לוח 18). **קצבת התלויים** הממוצעת לחודש לשכירים ולעצמאים עלתה ריאלית ב-2.1%, וכאחוז מהשכר הממוצע עלתה לשכירים ולעצמאים ב-0.2% (לוח 19).

לוח 17: דמי הפגיעה הממוצעים ליום – שכירים לעומת עצמאים, 2019-2023

השנה	שכירים			עצמאים		
	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2023 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2023 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*
2019	233.7	256.5	66.9	277.6	304.7	79.4
2020	242.6	267.9	65.2	308.3	321.3	78.2
2021	246.9	268.6	64.7	306.0	318.9	76.9
2022	250.9	261.5	64.0	298.9	311.5	76.2
2023	264.4	264.4	63.5	305.1	305.1	73.2

* האחוז מהשכר הממוצע למשרת שכיר (ממוצע שנתי), נתוני הלמ"ס.

לוח 18: סכום קצבת הנכות הצמיתה הממוצעת – שכירים לעומת עצמאים, 2019-2023

השנה	שכירים			עצמאים		
	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2023 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2023 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*
2019	3,704.8	4,066.5	35.3	3,844.9	4,220.3	36.7
2020	3,770.7	4,163.3	33.8	3,914.7	4,322.3	35.1
2021	3,833.9	4,170.8	33.6	4,004.8	4,356.7	35.1
2022	4,004.0	4,172.5	34.0	4,147.6	4,322.2	35.2
2023	4,312.9	4,312.9	34.5	4,414.2	4,414.2	35.3

* האחוז מהשכר הממוצע למשרת שכיר (ממוצע שנתי), נתוני הלמ"ס.

לוח 19: סכום קצבת התלויים החודשית הממוצעת – שכירים לעומת עצמאים, 2019-2023

השנה	שכירים			עצמאים		
	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2023 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*	מחירים שוטפים (ש"ח)	מחירי 2023 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע*
2019	6,577.2	7,219.4	62.7	6,976.4	7,219.4	66.6
2020	6,613.3	7,301.8	59.2	6,984.1	7,301.8	62.5
2021	6,652.1	7,236.7	58.3	7,046.6	7,236.7	61.6
2022	6,849.5	7,137.8	58.2	7,046.6	7,137.8	62.2
2023	7,287.2	7,287.2	58.3	7,791.6	7,791.6	62.4

* אחוז מהשכר הממוצע למשרת שכיר (ממוצע שנתי), נתוני הלמ"ס.

ביטוח נפגעי עבודה

סך התשלומים בענף נפגעי עבודה היה ב-2023 כ-8.2 מיליארד ש"ח לעומת כ-7 מיליארד ב-2022 – עלייה ריאלית של 12.2% (לוח 20). בגמלאות הנכות, שהן עיקר ההוצאה, עלו התשלומים ריאלית ב-12.2%, מ-5.7 מיליארד ש"ח ל-6.7 מיליארד. תשלומי דמי הפגיעה עלו ריאלית ב-12.1% ותשלומי גמלאות התלויים עלו ב-3.1%.

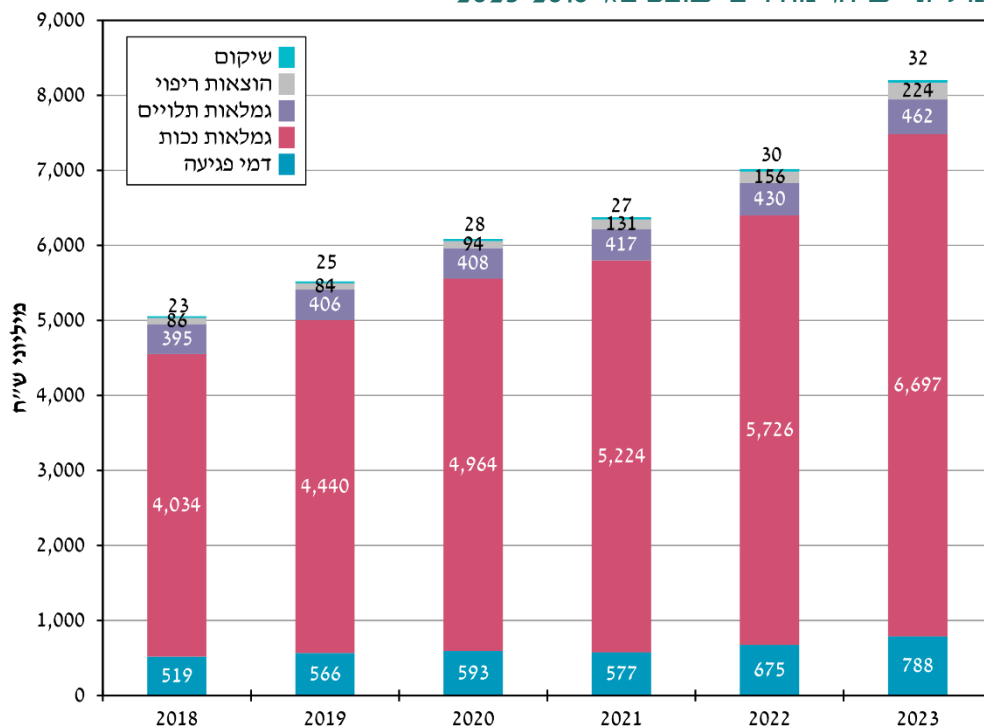
לוח 20: התשלומים* בענף נפגעי עבודה (אלפי ש"ח). 2019-2023

השנה	מחירים שוטפים (אלפי ש"ח)	מחירי 2023 (אלפי ש"ח)	השינוי הריאלי (%)
2019	5,543,833	6,085,108	8.7
2020	6,125,117	6,762,822	11.1
2021	6,375,419	6,935,692	2.6
2022	7,016,439	7,311,723	5.4
2023	8,201,998	8,201,998	12.2

* לרבות תשלומים לדמי פגיעה, קצבאות נכות, גמלאות תלויים, הוצאות ריפוי והוצאות שיקום.

מאז הוחל הביטוח של נפגעי עבודה חלו שינויים בהרכב התשלומים בענף (לוח 21). בשנים הראשונות מרבית התשלומים יועדו לדמי פגיעה וחלק קטן יותר לקצבת נכות. עם השנים גדל חלקם של תשלומי קצבת הנכות ופחת חלקם של תשלומי דמי הפגיעה: דמי פגיעה משולמים לטווח קצר (כלומר לאנשים שונים) במשך השנה, ואילו קצבאות הנכות משולמות בגין תאונות בשנים שחלפו מאז תחילת החוק ולטווח ארוך – עד גיל הפרישה ואף לאחר מכן. כיום קצבאות הנכות הן עיקר התשלומים בענף, 81.6%, ודמי הפגיעה מהווים רק 9.6% (לוח 21). יתר התשלומים הם להוצאות ריפוי ושיקום וגמלאות תלויים.

תרשים 3: התשלומים* בענף נפגעי עבודה לפי סוג התשלום (מיליוני ש"ח, מחירים שוטפים), 2018-2023

* לא כולל תשלומים על פעולות למניעת תאונות או על אמצעי בטיחות בעבודה, מחקרים, מפעלים מיוחדים, סיוע משפטי, ועדות רפואיות, חוות דעת ותשלומי מינהל לגורמי חוץ.

לוח 21: התשלומים* בענף נפגעי עבודה לפי סוג התשלום (אחוזים, מחירי 2023), 2019-2023

השנה	סך הכל	דמי פגיעה	קצבאות נכות	גמלאות תלויים	הוצאות ריפוי	הוצאות שיקום
2019	100.0	10.3	80.4	7.4	1.5	0.5
2020	100.0	9.7	81.6	6.7	1.5	0.5
2021	100.0	9.0	81.9	6.5	2.1	0.4
2022	100.0	9.6	81.6	6.1	2.2	0.4
2023	100.0	9.6	81.6	5.6	2.7	0.4

* לא כולל תשלומים על פעולות למניעת תאונות או על אמצעי בטיחות בעבודה, מחקרים, מפעלים מיוחדים, סיוע משפטי, ועדות רפואיות, חוות דעת ותשלומי מינהל לגורמי חוץ.